

**1. Улсын тэтгэвэр, олон нийтийн тэтгэврийн тогтолцооны ерөнхий агуулга**

- 1) Япон улсад оршин сууж буй 20-оос дээш 60 хүртэлх насны Японы иргэд болон гадаадын харьяат иргэд нь хуулинд заасны дагуу улсын тэтгэвэрт хамрагдаж, тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг төлөх үүрэгтэй байдаг.
- 2) Улсын тэтгэврийн тогтолцоо нь нийгмийн харилцаанд оролцогчид нь харилцан туслалцах, асран халамжлах гэсэн зарчимд тулгуурлан оршин тогтнодог болно.
- 3) Улсын тэтгэврийн тогтолцоонд өндөр насны тэтгэврээс гадна шаардлагатай үед олгогддог тахир дутуугийн тэтгэвэр, тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр ч багтдаг.
- 4) Улсын тэтгэврээс олгогдох тэтгэврийн нэг хэсгийг төр хариуцдаг.
- 5) Улсын тэтгэврийн даатгалд төлсөн шимтгэлийн нийт дүнг нийгмийн даатгалын шимтгэл төлсөнд тооцон, татвараас чөлөөлдөг.

**2. Улсын тэтгэвэрт хамрагсад болон хамрагдах журам**

Улсын тэтгэвэрт хамрагсад нь доорхи 3 ангилалд хуваагддаг бөгөөд дор дурдсаны дагуу хамрагддаг.

- 1-р ангиллын тэтгэврийн даатгалд хамрагсад:  
Япон улсад оршин сууж буй 20-оос дээш 60 хүртэлх насныхан ба дор дурдсан 2-р, 3-р ангилалд хамрагдахгүй хүмүүс.  
→ 1-р ангилалд хамрагдах гадаадын харьяат иргэд нь хот, дүүрэг, суурин, тосгоны захиргаанд очиж оршин суугчдын бүртгэлд орсоны дараа тухайн захиргааны улсын тэтгэврийн бүртгэлийн хэсэгт очиж бүртгэлд хамрагдана.  
→ Тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг Япон улсын тэтгэврийн байгууллагаас илгээсэн төлбөрийн бичгийн дагуу төлнө. (Дэлгэрэнгүйгээр: «4. Сар бүрийн тэтгэврийн даатгалын шимтгэл»)  
Жич: Японы иргэншилгүй, эмчилгээний виз эсвэл урт хугацааны жуулчны визээр оршин суудаг хүмүүс үндэсний тэтгэврээс чөлөөлөгдөнө.
- 2-р ангиллын тэтгэврийн даатгалд хамрагсад:  
Үйлдвэр, аж ахуйн газрын ажилтан, албан хаагчид буюу ажиллагсдын тэтгэврийн даатгалд хамрагдах хүмүүс.  
→ Тэтгэвэрт хамруулж бүртгүүлэх ажлыг тухайн ажил олгогч нь хариуцах бөгөөд даатгуулагч өөрөө бүртгүүлэх шаардлагагүй. Дэлгэрэнгүй мэдээллийг өөрийн ажлын газраасаа авна уу!  
→ Тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг ажил олгогч нь цалингаас бодож суутгана.
- 3-р ангиллын тэтгэврийн даатгалд хамрагсад:  
II ангиллын даатгуулагчийн хамааралтай 20-59 насны Японд амьдардаг бол, III ангиллын даатгуулагч болно.  
→ Тэтгэвэрт хамруулах ажлыг 2-р ангиллын тэтгэврийн даатгуулагч нь өөрийн ажил олгогчоор дамжуулж хийж гүйцэтгэнэ. Дэлгэрэнгүй мэдээллийг тэжээгч болох нөхөр /эхнэрийн/ ажлын газраас авна уу!  
→ Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл төлөхгүй. 2-р ангиллын тэтгэврийн даатгалд хамрагдаж буй даатгуулагч шимтгэлийн төлбөрийг хариуцана.  
→ Хэрэв та Япон улсаас гадагш түр хугацаагаар явах бол, III зэрэглэлийн даатгуулагч болж болно.

**3. Тэтгэврийн дэвтэр**

Улсын тэтгэвэрт хамрагдах бүртгэл дууссаны дараа тэтгэврийн дэвтэр олгогдоно. Тэтгэврийн дэвтэр нь тэтгэвэр авах болон тэтгэврийн талаар зөвлөгөө авахад биеийн байцаалт болдог чухал баримт бичиг юм. Насан турш ашиглах учраас ариг гамтай эдэлж, сайтар хадгалах шаардлагатай.

Хэрэв дэвтрээ бохирдуулсан, хаяж үрэгдүүлсэн тохиолдолд 1-р ангиллын тэтгэврийн даатгалд хамрагсад нь орон нутгийн тэтгэврийн байгууллага ба оршин суугаа орон нутгийн засаг захиргааны байгууллагад хандаж, 2-р ангиллын тэтгэврийн даатгалд хамрагсад нь орон нутгийн тэтгэврийн байгууллага ба ажил олгогчоор дамжуулан, 3-р ангиллын тэтгэврийн даатгалд хамрагсад нь ажил олгогчоор дамжуулан дахин олгуулах хүсэлтийг гаргана.

**4. Сар бүрийн тэтгэврийн даатгалын шимтгэл**

Үндэсний тэтгэврийн шимтгэлийн хувь хэмжээ нь 2020 оны 4-р сараас 2021 оны 3-р сар хүртэл нэг сард ¥16,540 байна. Сар бүрийн шимтгэлийг дараа сарын эцэс хүртэл төлнө.

Шимтгэлийн төлбөрийг банк санхүүгийн байгууллага, шуудан, 24 цагийн дэлгүүрт бэлнээр төлж болохоос гадна дансны шилжүүлгээр ба интернет ашиглан төлөх боломжтой.

Мөн түүнчлэн тодорхой хугацааны шимтгэлийг урьдчилж төлбөл шимтгэлийн хэмжээг бууруулдаг тогтолцоо ч бий. Ялангуяа бэлнээр урьдчилж төлснөөс дансаар урьдчилж төлбөл шимтгэлийн хэмжээг бууруулах хувь нь их болдог.

**5. Тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг төлөхөд хүндрэлтэй үед (Тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг хөнгөлөх тогтолцоо)**

Орлого багатай гэх зэрэг шалтгаанаар тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг төлөхөд хүндрэлтэй үед хот, дүүрэг, суурин, тосгоны захиргаанд хандаж тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг хөнгөлөх хүсэлтийг гаргаж болно.

Тэтгэврийн байгууллага нь өмнөх жилийн орлого зэргийг хянаж шалгаад зөвшөөрсөн тохиолдолд тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийн төлбөрөөс чөлөөлөх буюу нэг хэсгийг хөнгөлдөг.

Тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг хөнгөлөх тогтолцооны төрөл, төлөх шимтгэлийн хэмжээ, шимтгэлийг бүтэн төлсөн үетэй шимтгэлийг хөнгөлсөн үеийг харьцуулсан өндөр насны суурь тэтгэврийн хэмжээ нь баруун талын хүснэгтийн дагуу болно.

«Анхаарах зүйл»

- 1) 1/4, 1/2 болон 3/4 хувийн хөнгөлөлтийн төлбөрийг хийгээгүй тохиолдолд тухайн хөнгөлөлт нь хүчингүй болж, шимтгэл төлөөгүйтэй адилтган үзэх учраас ирээдүйд авах өндөр насны суурь тэтгэврийн хэмжээнд тооцогдохгүйгээр зогсохгүй шаардлагатай үед олгогддог тахир дутуугийн тэтгэвэр, тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр зэргийг авч чадахгүй байдалд хүргэж болзошгүй тул анхаарна уу!
- 2) Оюутанд зориулсан төлбөрийн тусгай тогтолцоог зөвхөн оюутан ашиглаж болно. Гэхдээ тус тогтолцоо нь зарим нэг сургуулиас бусад гадаадын боловсролын байгууллагын Япон дахь салбар сургуулиудад хамаарахгүй. Мөн богино хугацааны сургалтанд хамаарахгүй.

| Хөнгөлөх тогтолцооны төрөл                   | Шимтгэлийн хэмжээ | Өндөр насны суурь тэтгэврийн хэмжээ |
|----------------------------------------------|-------------------|-------------------------------------|
| Бүрэн чөлөөлөх                               | 0 иен             | 8-ны 4                              |
| 1/4 төлөх (3/4 хөнгөлөх)                     | 4,140 иен         | 8-ны 5                              |
| 1/2 төлөх (1/2 хөнгөлөх)                     | 8,270 иен         | 8-ны 6                              |
| 3/4 төлөх (1/4 хөнгөлөх)                     | 12,410 иен        | 8-ны 7                              |
| Төлөх хугацааг хойшлуулах тогтолцоо          | 0 иен             | 0                                   |
| Оюутанд зориулсан төлбөрийн тусгай тогтолцоо | 0 иен             | 0                                   |

**6. Тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг нөхөн төлөх**

Бүрэн чөлөөлөгдсөн ба хөнгөлөгдсөн хугацааны төлбөрийг 10 жилийн дотор нөхөн төлж болно. Нөхөн төлсөн тохиолдолд ирээдүйд авах өндөр насны суурь тэтгэврийн хэмжээг тооцоход даатгалын шимтгэлийг бүтэн төлсөнтэй адилтгаж үзнэ.

Гэхдээ чөлөөлөх болон хөнгөлөх шийдвэр гарсан жилийн дараахь жилээс эхлэн тоолж 3 дахь жилээс хойш нөхөн төлсөн тохиолдолд тухайн үеийн даатгалын шимтгэлд тодорхой хэмжээний төлбөрийг нэмж тооцно.

**7. Улсын тэтгэврээс олгогдох тэтгэврийн хэмжээ****1) Өндөр насны суурь тэтгэвэр**

Улсын тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг 10 жилээс дээш төлсөн г.м. бусад болзлыг хангасан хүмүүст 65 наснаас эхлэн тэтгэврийг олгоно.

\* Тэтгэврийн хэмжээ = ¥781,700 иен (40 жилийн турш шимтгэл төлсөн тохиолдолд 2020 онд авах жилийн тэтгэвэр)

**2) Тахир дутуугийн суурь тэтгэвэр**

Улсын тэтгэвэрт хамрагдаж буй хугацаанд бэртэж гэмтсэн ба өвчтэй болсны улмаас тахир дутуугийн 1-р болон 2-р группд орсон тохиолдолд олгогдоно.

\* Тэтгэврийн хэмжээ = 977,125 иен (1-р групп, 2020 онд авах жилийн тэтгэвэр)  
781,700 иен (2-р групп, 2020 онд авах жилийн тэтгэвэр)

**3) Тэжээгчээ алдсаны суурь тэтгэвэр**

Улсын тэтгэвэрт хамрагдаж буй хугацаанд нас барсан даатгуулагчийн асрамжид байсан ар гэрийнхэнд (хүүхэдтэй нөхөр /эхнэр/, хүүхэд) олгогдоно.

\* Тэтгэврийн хэмжээ = 1,006,600 иен (1 хүүхэдтэй нөхөр /эхнэр/-т 2020 онд олгох жилийн тэтгэвэр)

\* 65 нас хүрэхээсээ өмнө Японы иргэншил авсан болон байнгын оршин суух зөвшөөрөлтэй гадаадын харьяатын гадаадад амьдарч байсан хугацааны 1961 оны 4 сарын 1-ний өдрөөс эхлэн Японы иргэншил авсан өдрийн өмнөх өдөр хүртэлх 20-оос дээш 60 хүртэлх насны хугацааг 10 жилийн тэтгэвэр авах эрхийн хугацаанд нэмж тооцно (нэмж тооцох хугацаа гэж нэрлэдэг). Энэхүү нэмж тооцох хугацаа нь өндөр насны суурь тэтгэврийг авах эрхтэй эсэхийг харгалзан үзэхэд нэмж тооцож болдог боловч өндөр насны суурь тэтгэврийн хэмжээг бодож тооцоолоход харгалзахгүй.

\* Тахир дутуугийн суурь тэтгэвэр ба тэжээгчээ алдсаны суурь тэтгэврийг авахад тодорхой хэмжээний даатгалын шимтгэлийг төлсөн байх шаардлагатай бөгөөд тус шаардлагыг хангаагүй тохиолдолд авч чадахгүй. Дэлгэрэнгүй мэдээллийг (10. Улсын тэтгэвэртэй холбоотой зөвлөгөө болон лавлагаа авах газар) - д бичигдсэн хаягаар лавлана уу!

**8. Тэтгэврээс гарахад нэг удаа олгох мөнгө**

Улсын тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг төлсөн хугацааны (2-р, 3-р ангиллын тэтгэврийн даатгалд хамрагдсан хугацааг оролцуулахгүй) нийлбэр нь 6 сараас дээш бөгөөд өндөр насны суурь тэтгэвэр авах хугацааны болзлыг хангаагүй гадаадын харьяат иргэд нь Японд оршин суух хаяггүй болсон өдрөөс эхлэн 2 жилийн хугацаанд тэтгэврээс гарахад нэг удаа олгох мөнгийг нэхэмжилж болно.

Тэтгэврээс гарахад нэг удаа олгох мөнгөний хэмжээ нь даатгалын шимтгэлийг хэдэн сар төлснөөс шалтгаалан баруун талын хүснэгтийн дагуу тогтоогдоно. (Сүүлчийн төлбөр хийсэн сар нь 2020 онд багтаж буй тохиолдолд)

| Даатгалын шимтгэлийг төлсөн хугацааны нийлбэр | Олгогдох мөнгө |
|-----------------------------------------------|----------------|
| 6 сараас дээш 12 сараас бага                  | 49,620 иен     |
| 12 сараас дээш 18 сараас бага                 | 99,240 иен     |
| 18 сараас дээш 24 сараас бага                 | 148,860 иен    |
| 24 сараас дээш 30 сараас бага                 | 198,480 иен    |
| 30 сараас дээш 36 сараас бага                 | 248,100 иен    |
| 36 сараас дээш                                | 297,720 иен    |

\*Даатгалын шимтгэлийг төлсөн хугацааны нийлбэрийг дараахь аргаар бодож тооцно.

Шимтгэлийг бүтэн төлсөн сарын тоо + (1/4 төлсөн сарын тоо) x 1/4 + (1/2 төлсөн сарын тоо) + (3/4 төлсөн сарын тоо) x 3/4  
«Нэхэмжлэх журам»

1) Японд оршин суухгүй болсон тохиолдолд орон нутгийн засаг захиргааны байгууллагад хандаж шилжилт хөдөлгөөний мэдүүлэг хийхдээ улсын тэтгэвэрт хамрагдахаа больсон мэдүүлгийг ч бас хийх шаардлагатай. Мөн тэтгэврээс гарахад нэг удаа олгох мөнгийг нэхэмжлэх бичгийг авах хэрэгтэй. Тус нэхэмжлэх бичгийг хот, дүүрэг, суурин, тосгоны засаг захиргааны улсын тэтгэврийг хариуцдаг бүртгэлийн хэсэг болон орон нутгийн тэтгэврийн байгууллага эсвэл Японы улсын тэтгэврийн байгууллагын вэб сайтаас авч болно. (<https://www.nenkin.go.jp/international/index.html>)

2) Нэхэмжлэл гаргахдаа нэхэмжлэх бичгийн анхааруулах зүйлсийг нягтлан уншиж, шаардлагатай хэсгийг бичиж бөглөөд Japan Pension Service, 3-5-24, Takaido-nishi, Suginami-ku, Tokyo 168-8505 Japan гэсэн хаягаар агаарын шуудангаар илгээнэ үү!

\* Тэтгэврээс гарахад нэг удаа олгодог мөнгийг авсан тохиолдолд, тус мөнгийг олгох үндэслэл болсон хугацаа нь бусад тэтгэврийн даатгалын шимтгэл төлсөн хугацаанд тооцогдохгүй болохыг анхаарна уу!

**9. Нийгмийн даатгалын гэрээ хэлэлцээрийн тухай**

Япон улс болон гадаад орнуудын тэтгэвэрт давхардуулж хамруулахгүйн тулд мөн түүнчлэн гадаадын тэтгэвэрт хамрагдаж байсан хугацааг Японы улсын тэтгэвэр авах хугацаанд оруулан тооцох тухай Япон улстай хамтарсан гэрээ, хэлэлцээр байгуулсан улс орнууд байдаг. Дэлгэрэнгүй мэдээллийг Японы улсын тэтгэврийн байгууллагын вэб сайтаас авч болно. (<https://www.nenkin.go.jp/international/index.html>)

**10. Улсын тэтгэвэртэй холбоотой зөвлөгөө болон лавлагаа авах газар**

Улсын тэтгэврийн талаар лавлагаа авахдаа тэтгэврийн дэвтрээ зэхээд, оршин суугаа хот, дүүрэг, суурин, тосгоны захиргаа болон орон нутгийн тэтгэврийн байгууллагад хандана уу! Орон нутгийн тэтгэврийн байгууллагын офисын байршил, хаягийг дараахь жагсаалтаас тодруулна уу! (<https://www.nenkin.go.jp/international/index.html>)

Мөн түүнчлэн утсаар лавлагаа авах тохиолдолд дараахь «NENKIN Dial»-ийн тусгай дугаараар залгана уу!

Лавлагаа хийхэд тэтгэврийн дугаар бичигдсэн тэтгэврийн дэвтр шаардлагатай болох тул зэхэж бэлдэнэ үү!

- «NENKIN Dial» -ийн орон нутгийн дуудлага 0570-05-1165 (хот хоорондын дуудлагын хөлсийг төлнө)
- «NENKIN Dial» -ийн гадаад дуудлага +81-3-6700-1165 (гадаад дуудлагын хөлсийг төлнө)